

 HABSBUK OTTÓ
ALAPÍTVÁNY

HABSBUK OTTÓ

1912. november 20. — 2011. július 4.

ÉLETÚT ÉS ÖRÖKSÉG

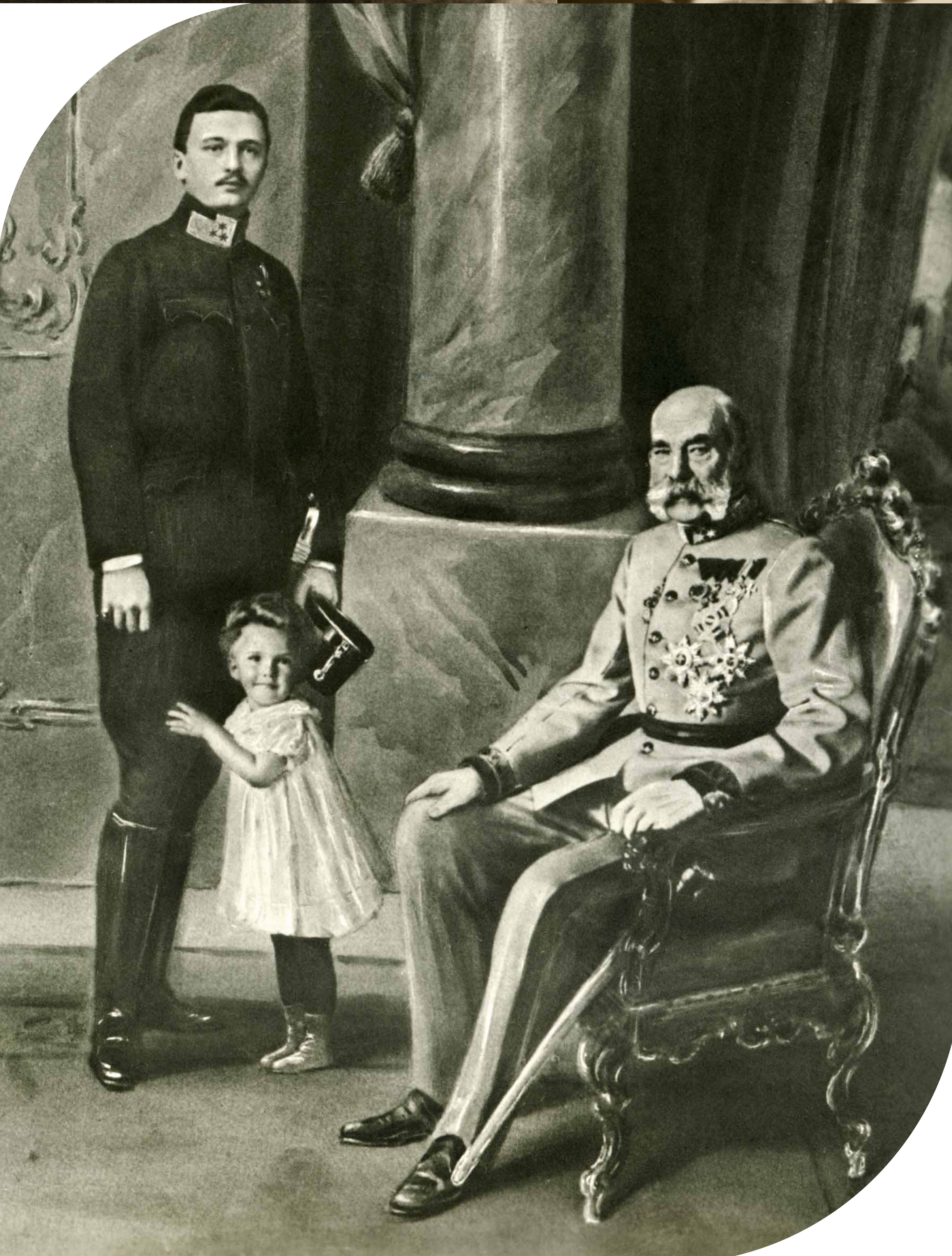

Károly főherceg és Zita Bourbon-pármai hercegnő első gyermeke, Habsburg Ottó 1912. november 20-án született az alsó-ausztriai Reichenau an der Raxban, a Wartholz-villában.

A Ferenc Ferdinánd trónörökös elleni sarajevói merénylet, majd az uralkodó, I. Ferenc József halála meghatározta a trónörökössé előlépett Ottó főherceg további sorsát is.

Kisgyermekként részt vett apja, IV. Károly 1916. december 30-i budai koronázásán.

A háború után Ausztriában a Habsburg-restaurációt az 1919. április 3-án elfogadott törvénnyel, a *Habsburgergesetz*-cel akadályozták meg. IV. Károlyt két visszatérési kísérlete után 1921. november 6-án megfosztották magyar trónjától is. Életének utolsó szakaszát családja körében, száműzetésben, a Portugáliához tartozó Madeira szigetén töltötte, ahol rövid időn belül, 1922. április 1-jén elhunyt. A temetés után édesanyja így szólt Ottóhoz: *„Most rajtad van a felelősség. Meg kell felelned neki.”*

KÉPEK: 1912, KÁROLY AZ ÚJSZÜLÖTT OTTÓVAL | 1917, VILLA WARTHOLZ
1914 KÖRÜL, OTTÓ ÉS KÁROLY | 1916, IV. KÁROLY KORONÁZÁSA, BUDAI VÁR
HÁROM GENERÁCIÓ: FERENC JÓZSEF CSÁSZÁR, KÁROLY ÉS OTTÓ

„A koronázás bizony mély benyomást tett rám. (...) Valószínűleg az utolsó nagy szertartások egyike volt, amelyet Magyarországon tartottak, és amelyben még egyszer megmutatkozott az államnak az egysége. (...) Egész idő alatt a bolgár király mellett kellett maradnom, aki egyébként vájtagyú öregúr volt, sok mindent tudott, és egész tudását meg akarta osztani velem. Filozófiai előadásokat tartott nekem a koronázási szertartás alatt egyik-másik mozzanat szimbolikus jelentéséről. Persze, egy szót sem értettem belőle és borzasztóan untam, de udvariasan figyeltem, mert arra tanítottak, hogy az idősebb emberek iránt mindig tisztelettel kell lenni.”

Habsburg Ottó visszaemlékezése
apja budai koronázásáról

A Habsburg-rokon, XIII. Alfonz spanyol király jóvoltából a család előbb a madridi El Pardo palotába, majd a kis baszk halászfalu, Lequeitio melletti kastélyba költözött. Ottó gyermekkorában nehéz anyagi körülmények között telt. A főherceg az általános iskolai tanulmányait Svájcban és Portugáliában kezdte meg, majd magyar bencés szerzetesek, osztrák, angol és francia oktatók segítségével magántanulóként folytatta. Ottót tudatosan trónörökösnek nevelték, az osztrák és a magyar érettségét is letette.

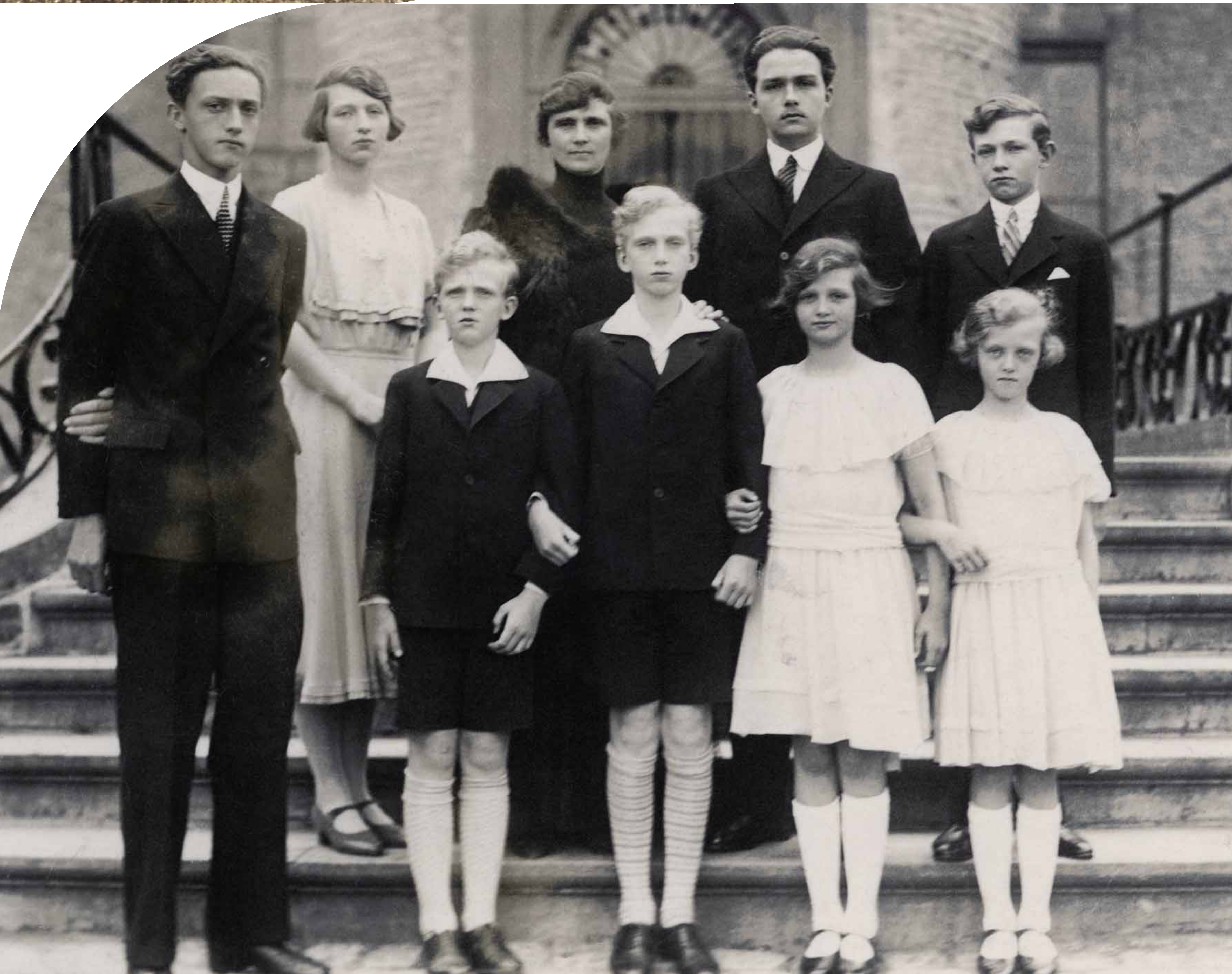
A család 1929 októberében Belgiumba, a fővároshoz közeli Steenockerzeelbe, a Ham nevű kastélyba költözött, ahol a falu harangja Haydn „Gott erhalte”-jének dallamát játszotta. Ottó Duc de Bar néven beiratkozott a löweni katolikus egyetemre, ahol politikai és társadalomtudományi doktorátust szerzett 1935-ben. 1933-ban a még egyetemista főherceget Berlinben fogadta az osztrák és magyar rendjelekkel „ékesített” Paul von Hindenburg német birodalmi elnök, de a Hitlerrel való találkozót Ottó kétszer is visszautasította.

KÉPEK: 1920-AS ÉVEK, AUTOMOBILLAL A TENGERPARTON | 1923 UTÁN, LEQUEITIO, URIBARREN-KASTÉLY
1920-AS ÉVEK, OTTÓ ÉS NEVELŐJE, ZSÁMBOKY PÁL | 1930-AS ÉVEK, STEENOCKERZEEL, CHATEAU DE HAM
1928 KÖRÜL, OTTÓ ÉS NŐVÉRE, ADÉL | 1928 KÖRÜL, RÁDIÓZÁS CSALÁDI KÖRBE
1930-AS ÉVEK, A KIRÁLYNÉ GYERMEKEIVEL, STEENOCKERZEEL | 1930-AS ÉVEK ELEJE, HABSBURG OTTÓ ARCÉPE

„Láttam, hogy milyen a náciizmus, és hogy jön. Ennek folytán először is megvásároltam a »Mein Kampf«-ot, és eléggé bátor voltam ahhoz, hogy el is olvassam, mert olyan szörnyű németiséggel van írva, hogy annak, aki érdeklődik az irodalom iránt, annak majdnem kellemetlen ezt a könyvet olvasni. De mindig hálát adtam Istennek, hogy már akkor elolvastam, mert hát mindent megmondott, nemde? A baj az volt, hogy ő mindent nyíltan kijelentett, de az emberek nem akarták elhinni. Úgyhogy én tudtam, hogy miről van szó (...). Mindig azt bámultam, hogy a többi nyugati politikus ezt nem értette meg (...).”

Habsburg Ottó berlini tapasztalatairól

III. „A HABSBURG NÉV POLITIKAI FELADATOT JELENT, BÁRMILYEN KÖRÜLMÉNYEK KÖZÖTT”

Ottó 1930. november 20-án vált nagykorúvá, ezáltal megörökölte apja uralkodói címeit. Tanulmányainak befejezéséig a dinasztia politikáját azonban Zita határozta meg, és arra később is befolyással bírt. Ahogy Ottó később fogalmazott: „Ő cselekedett, de állandóan megkérdezett előtte engem”.

Az ifjú Habsburg és az őt támogató legitimisták figyelmét a harmincas évek második felétől az osztrák függetlenség megőrzésének kérdése kötötte le. Engelbert Dollfuss kancellár erről így vélekedett: „Nem vagyok legitimista, osztrák hazafi vagyok. Ha meggyőződöm arról, hogy a monarchia hasznára válik az országnak, akkor Ausztria inkább ma, mint holnap váljon monarchiává”.

A nemzetiszocialisták által 1934 nyarán meggyilkolt Dollfuss halála után a legitimista Kurt von Schuschnigg lett a kormányfő. 1935 júliusában hatályon kívül helyezték a császári család kiutasításáról szóló paragrafusokat, ugyanakkor Schuschnigg arra kérte „Őfelségét”, hogy a vele való előzetes egyeztetés nélkül ne térjen vissza Ausztriába.

KÉPEK: 1930 KÖRÜL, HABSBURG OTTÓ | ENGELBERT DOLFUSS KANCELLÁR
1937 KÖRÜL, EGYENRUHÁBAN | 1930-AS ÉVEK, A NYOLC TESTVÉR ZITA KIRÁLYNÉVEL
1937 KÖRÜL, HABSBURG-FIÚK
1930-AS ÉVEK VÉGE, CSALÁDI TÚRA ZITA KIRÁLYNÉVEL | 1937 KÖRÜL, HABSBURG OTTÓ

„Nekem a Habsburg név annyit jelent, hogy politikai család vagyunk. Évszázadok óta benne élünk a politikában. Ennek folytán ez a név politikai feladatot jelent, bármilyen körülmények között.

Az államforma magában véve nem számít sokat; az állam tartalma az, ami számít, és azt kell szolgálunk (...). Azonkívül, tudja, vannak gyerekeim, van sok unokám, és őrütek is szeretnék dolgozni, mert ők az eljövendő világban fognak élni. Végére is a mi feladatunk, hogy a jövő generációk érdekében működjünk.”

Habsburg Ottó
a családi tradícióról

Miközben Kurt von Schuschnigg kancellár nem tartotta aktuálisnak a restaurációt, Ottó 1937-es újévi üzenetében cselekvésre szólította fel híveit. Mottója jegyében, miszerint „Nem lőni ugyanaz, mint mellélőni”, a legkisebb esélyt is meg kívánta ragadni az osztrák államiság megmentése érdekében.

Az 1938. februári Schuschnigg–Hitler találkozóval fokozódott a Bécsre nehezedő német nyomás. Ottó ekkor a restauráció – adott pillanatban történő – háttérbe helyezésével a kancellári poszt átadását kérte, Schuschnigg azonban visszautasította az ajánlatot.

Ausztria bekebelezése a Német Birodalomba minden restaurációs reményt megghiúsított. Hitler bécsi beszédében a királypártiakkal szemben fogalmazta meg Ausztria új, „a nagynémet jövőbe vezető misszióját”. Körözést adtak ki Ottó ellen, akit a náciak német állampolgárnak – és hazaárulónak – tekintettek.

Egy 1940-es parancs szerint őt és édesanyját nem lehetett letartóztatni, hanem azonnal le kellett lőni.

KÉPEK: 1936, SVÁJC | KURT VON SCHUSCHNIGG KANCELLÁR
1937, EGYENRUHÁBAN | 1940, TÉLI ÖRÖMÖK, STEENOCKERZEEL
1937 KÖRÜL, ZITA KIRÁLYNÉ NYOLC GYERMEKÉVEL
1940 KÖRÜL, ZITA ÉS OTTÓ, EGYESÜLT ÁLLAMOK

„Szilárd elhatározásom a végsőig elmenni a nép és az állam védelmében, és meggyőződésem, hogy visszhangra lelek vele a nép körében. Tekintettel a helyzetre, amely nem engedné meg a hosszadalmas elismertetési eljárást a nagyhatalmak részéről, nincs szándékomban Öntől (...) a monarchia restaurációját kérni. Csupán csak felszólítanám a kancellári hivatal átadására, s így alkotmányváltoztatás nélkül, új elismerés nélkül (...) ugyanazokra az előnyökre tennénk szert, mint a monarchia visszaállításának formális aktusával”.

Habsburg Ottó levele
Schuschnigg kancellárnak

A fiatal Habsburg Ottó a második világháború alatt diplomáciai összeköttetései révén több ezer üldözöttnek nyújtott segítséget. Az Egyesült Államokban kapcsolatot épített ki Roosevelttal, számos előadást tartott a náciizmus ellen, és minden fórumon kiállt Ausztria önállóságáért. 1944 októberében tért vissza Európába, de a szövetségesek tiltakozása és a Habsburg-törvény ismételt életbe lépése miatt újból Ausztria elhagyására kényszerült. Ottó így reagált: *„Egyszerűen nem életem az, hogy állandóan külföldön kell laknom. Ez még akkor is igaz, ha meggyőződéses európaiként sehol nem érzem magam Európában igazán idegennek”.*

Az ötvenes években a kommunistaellenes magyar emigráció egységét tartotta szem előtt, a legitimisták kérésére még az idős Horthy Miklóst is meglátogatta Lisszabonban. Élénken figyelte a magyarországi eseményeket, a koncepciós pereket, majd az '56-os forradalom híreit.

Ottó 1951 májusában, a franciaországi Nancy-ban feleségül vette Regina szász-meiningeni hercegnőt, akivel 1954-ben a felső-bajorországi Pöckingben telepedtek le. A frigyből hét gyermek született: Andrea, Mónika, Michaela, Gabriella, Walburga, Károly és György.

KÉPEK: 1940 KÖRÜL, HABSBURG OTTÓ
1943, CSALÁDI KÖRBE, QUEBEC
1951, REGINA ÉS OTTÓ ESKÜVŐJE, NANCY
1950-ES ÉVEK KÖZEPE, OTTÓ CSALÁDJÁVAL | 1953, A BÜSZKE SZÜLŐK

„Mindig megpróbáltam, hogy a kibékülés embere legyek és kezet fogjak azokkal is, akik a múltban talán nem egészen úgy viselkedtek, ahogyan kívántam volna. Hogy csak egyetlen példát mondjak: gondolhatják, hogy közöttem és Horthy Miklós között nem volt éppen meleg barátság. Mégis kezet fogtam vele, amikor úgy éreztem: nemzeti érdek az, hogy az emigráció minél egységesebb legyen. Így volt például, amikor láttuk, hogy az '56-os események jönni fognak. (...) És akkor tényleg mindenkivel össze kellett fogni! (...) Ezért fogtam kezet Horthy Miklóssal. Csak ezért.”

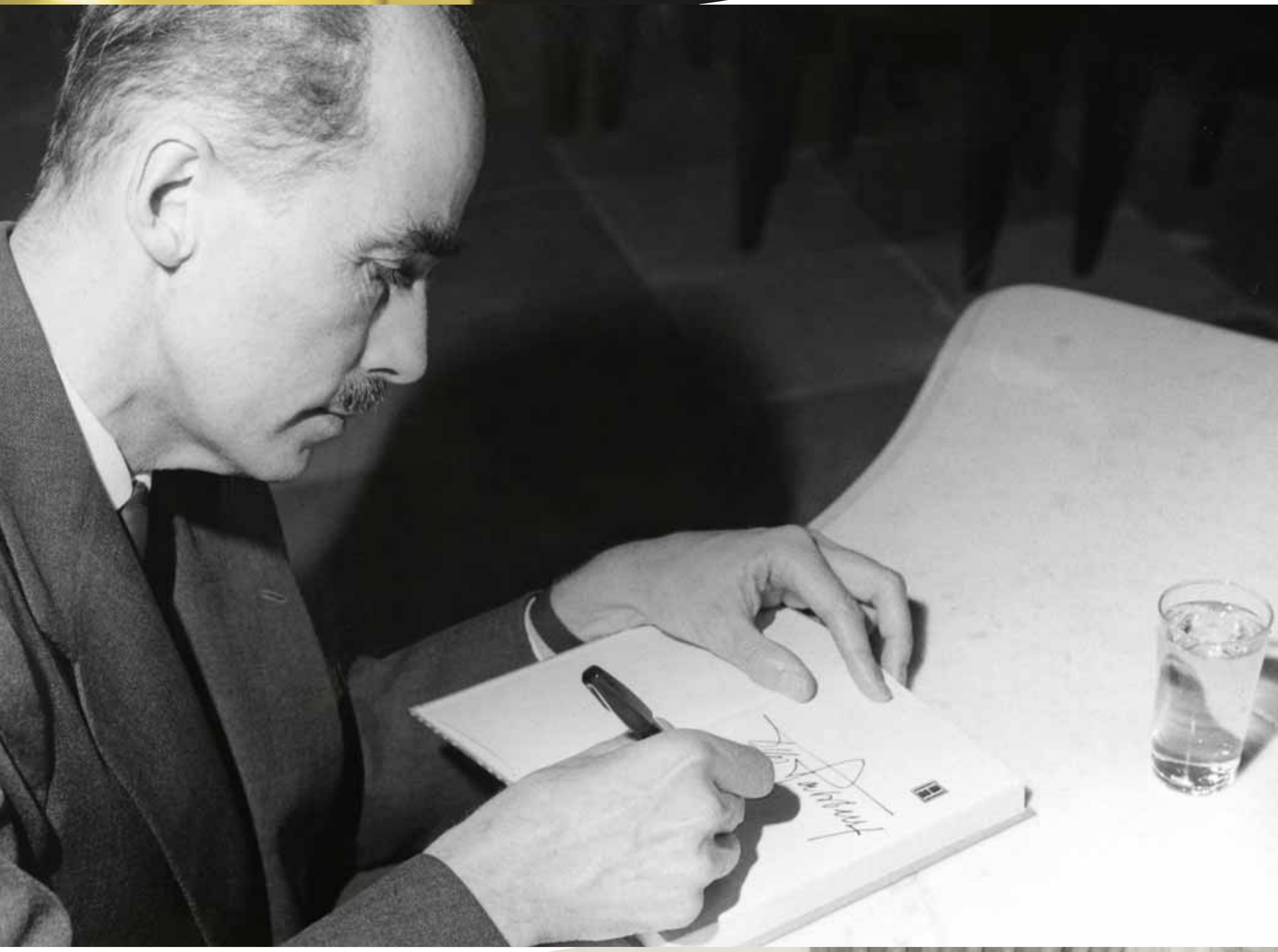
Habsburg Ottó
Horthy Miklóssal való kapcsolatáról

VI. AZ ÁLLAMSZERZŐDÉSTŐL A HABSBURG-VÁLSÁG MEGOLDÁSÁIG

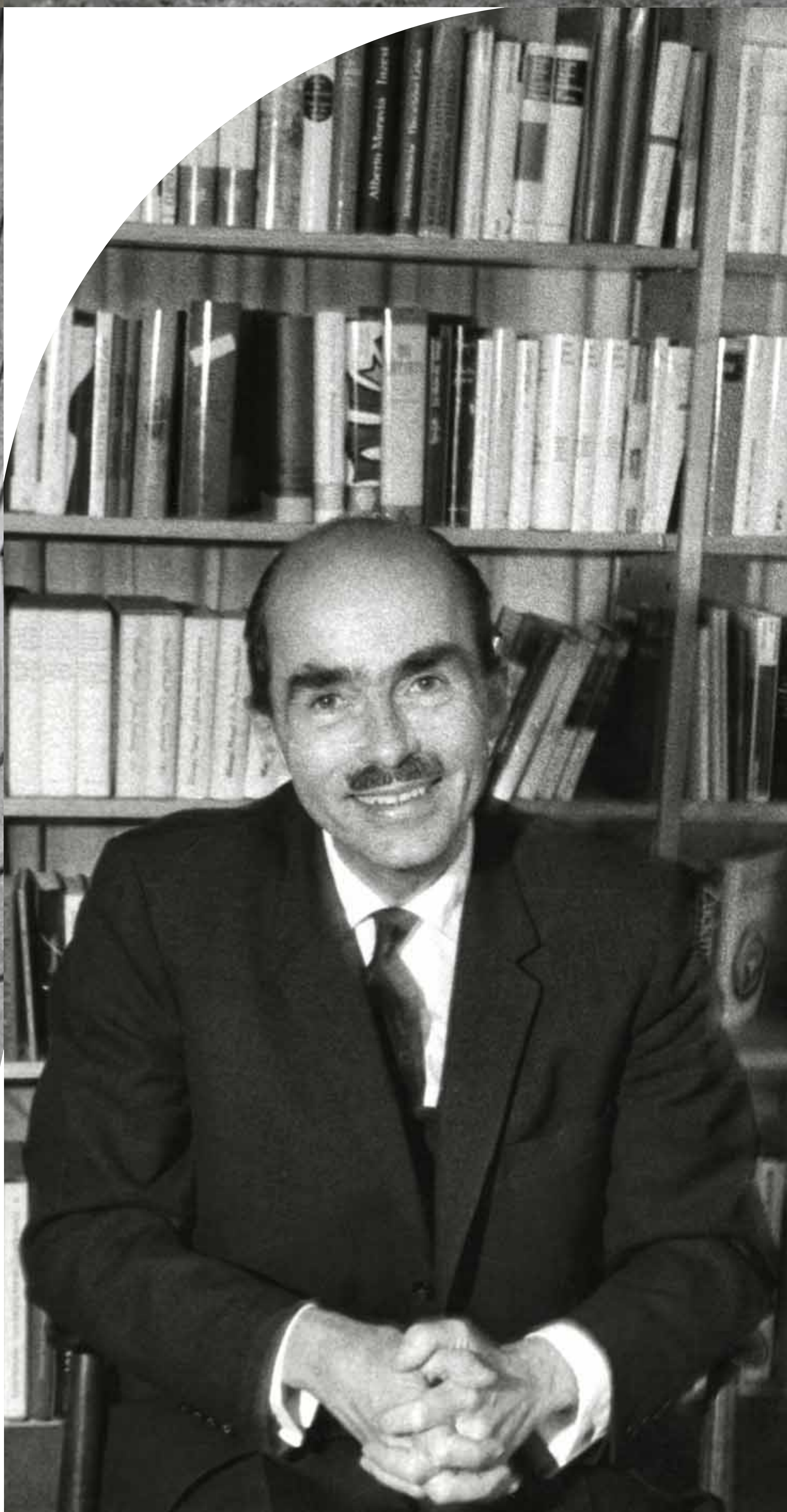
A főherceg 1954-ben kérvényezte az osztrák állampolgárságot, és nevének pontos használatát is tisztázni kívánta. Miután Otto Habsburg-Lothringen néven elfogadták állampolgárságát, 1961. május 31-én – az 1919-es törvény elvárásainak megfelelően – lemondott uralkodói igényeiről, sőt, a dinasztiahoz való tartozásról is. Ottó már első fia, Károly születésének másnapján aláírta a „flepnit”, ahogy az iratot naptárában nevezte.

Több mint öt éves politikai huzavona után Habsburg Ottó a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság döntése nyomán osztrák útlevelet kapott, és 1966. október 31-én ismét ősei földjére léphetett. Édesanyja, Zita királyné csak több mint másfél évtizeddel később követhette. Ottó később így nyilatkozott *„Megzsaroltak ugyan, de az aláírásom érvényes. Nem támasztok uralkodói vagy vagyoni igényeket.”*

1972. május 4-én került sor Bruno Kreisky kancellár és Habsburg Ottó történelmi kézfogására. A hivatalos Ausztria saját történelméhez való viszonyának lassú változását jelzi az is, hogy 2001-ben Susanne Riess-Passer alkancellár és külügyminiszter a kormány nevében *„császári fenségnek”* szólítva köszöntötte az Osztrák Köztársaság tekintélyét elkötelezetten védő Ottót.

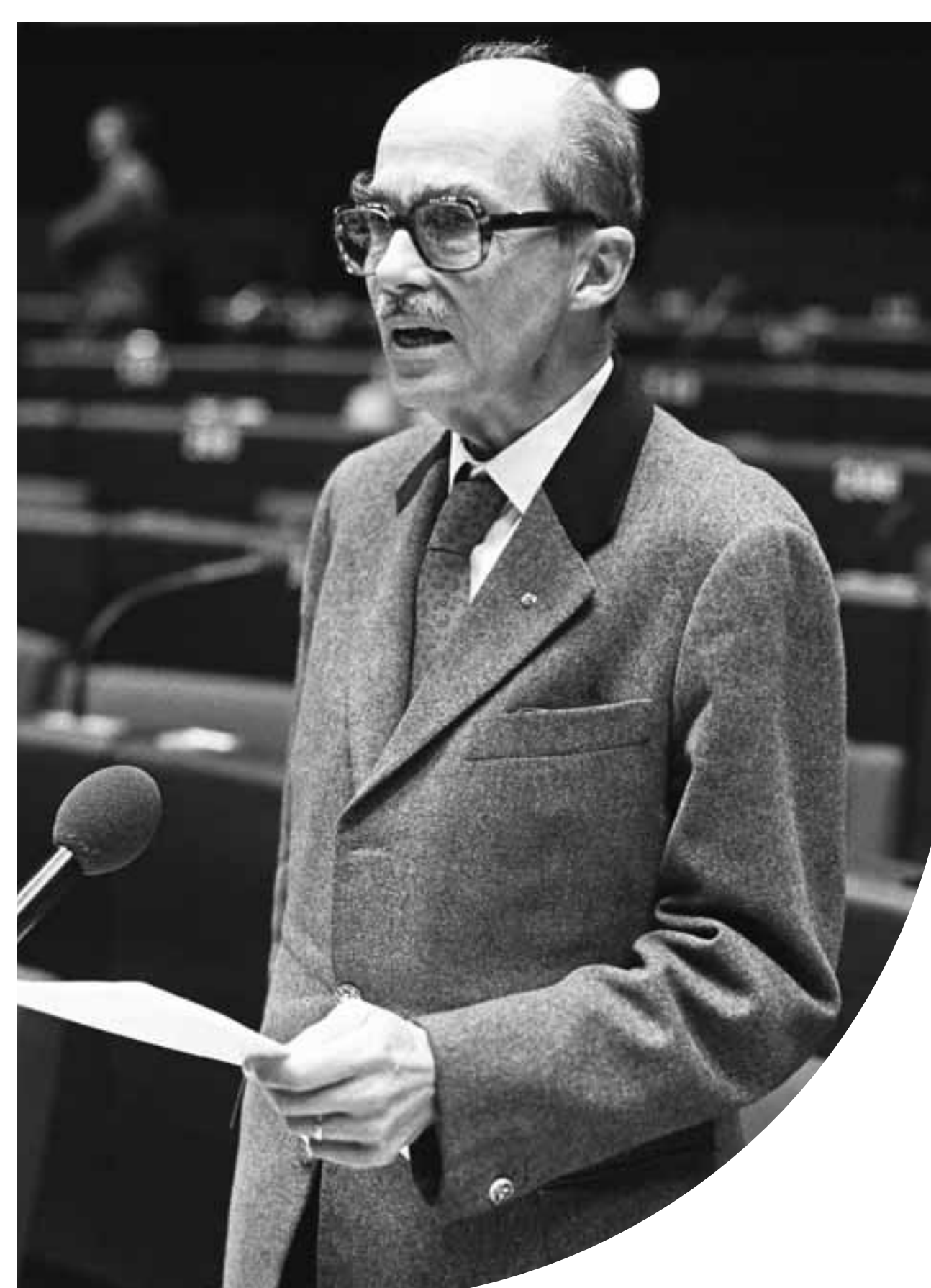
KÉPEK: 1960-AS ÉVEK, MINNEAPOLIS | 1967, KÖNYVBEMUTATÓ, MÜNCHEN
1960-AS ÉVEK, KÖNYVVEDIKÁLÁS
1960-AS ÉVEK, EGYESÜLT ÁLLAMOK | 1966, SALZBURG
1966, SALZBURG | 1967, KÖNYVBEMUTATÓ, MÜNCHEN
1968, KÖNYVVEDIKÁLÁS, BÉCS | 1969, AUSZTRIA

„Alulírott ezennel határozottan kijelentem, hogy a Német-Ausztria Szövetségi Törvénytára 209. sz.-ban megjelent 1919. április 3-i törvény 2. §-ának megfelelően lemondok a Habsburg-Lotaringiai házhoz való tartozásomról és az ebből fakadó uralkodói igényekről, és a Köztársaság hű állampolgárának vallom magam.”

Habsburg Ottó
lemondónyilatkozata

Habsburg Ottó 1957-től a szabad, keresztény, szociális és egységes Európa érdekében tevékenkedő Nemzetközi Páneurópa Unió alelnöke, majd 1973-tól a szervezet elnöke volt. 1979 és 1999 között az Európai Parlamentben, a bajor keresztényszocialisták (CSU) mandátumával a kontinens közös kül- és biztonságpolitikájának megteremtéséért, és a közép- és kelet-európai népek mielőbbi csatlakozásáért dolgozott. Több alkalommal magyarul szólalt fel Strasbourgban az európai képviselők előtt.

A Kádár-rendszer apparátusa folyamatosan figyelte tevékenységét, személye csak a '80-as évek második felében került le a tiltó névjegyzékről. Magyarország területére 1987. augusztus 1-jén, hét évtized után, magánemberként lépett. 1989 februárjában pedig az Európai Parlament képviselőjeként az első hivatalos útra is sor került. Habsburg Ottó volt a védnöke az 1989. augusztus 19-én megrendezett Páneurópai Pikniknek, amely kulcsszerepet játszott a vasfüggöny lebontásában.

A '80-as évek végén kérvényezte a magyar állampolgárságot, amit végül az Antall-kormány állított helyre. 1989 őszén a kisgazdapárt (FKgP) felvetette köztársasági elnökké választásának lehetőségét, de ő elutasította a jelöltséget. A 2000-es években is folytatta politikai tevékenységét, kormányok tanácsadójaként, előadóként és írásai révén elismert közszereplő maradt.

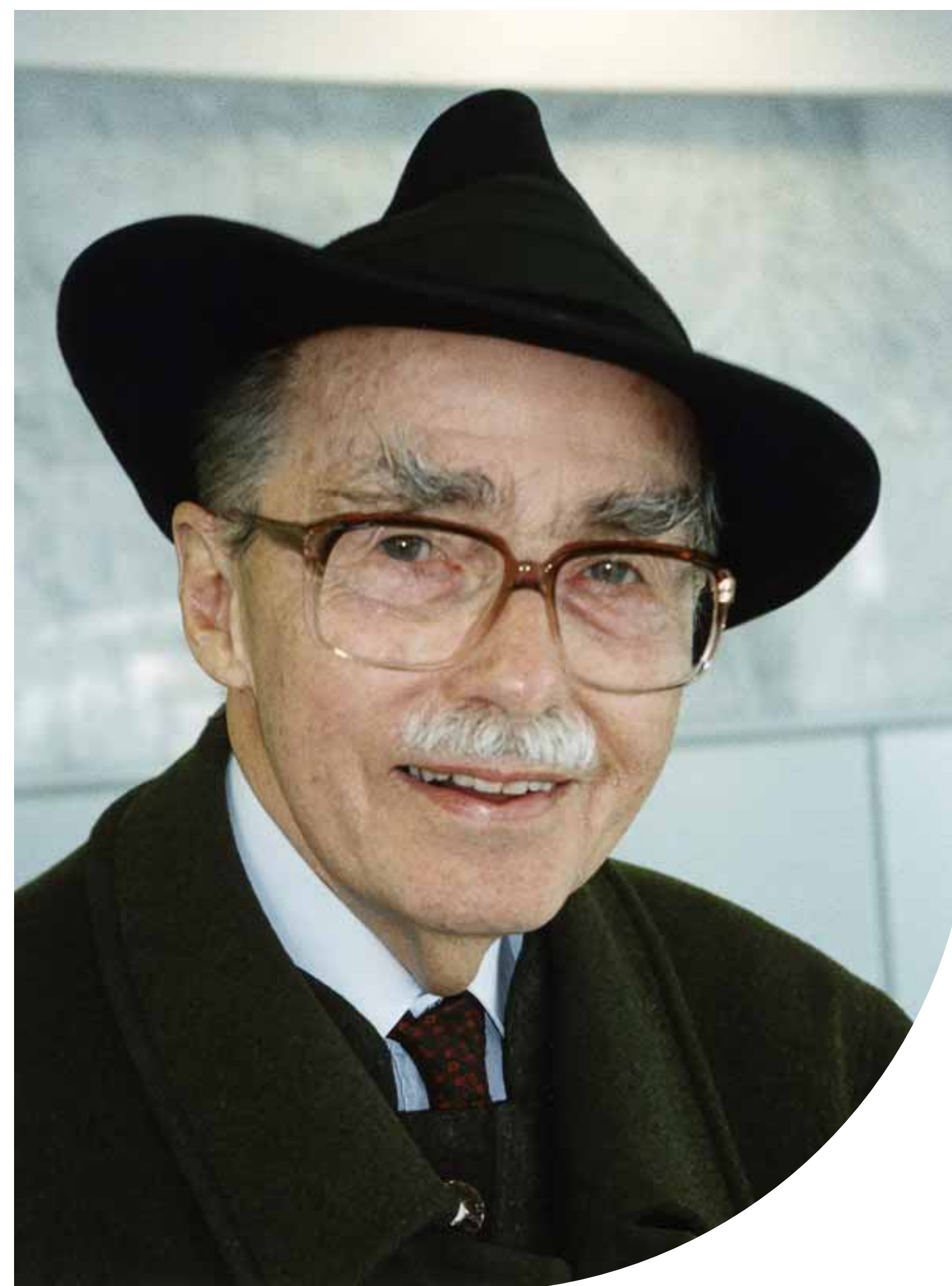

KÉPEK: 1970-ES ÉVEK, HABSBERG OTTÓ | 1981, AZ EURÓPAI PARLAMENTBEN, STRASBOURG
1979, AZ EURÓPAI PARLAMENTBEN, STRASBOURG
1981, AZ EURÓPAI PARLAMENTBEN, STRASBOURG | 1980-AS ÉVEK ELEJE, TV-INTERJÚ
1989, BUDAPEST, ELTE GÓLYAVÁR
1989, AZ „ISTEN AKARATÁBÓL” CÍMŰ PORTRÉFILM PLAKÁTJA ELŐTT
1980-AS ÉVEK VÉGE

„Én európai vagyok,
mindenekelőtt (...).
Európaivá lettem Amerikában.
(...) mert láttam, hogy a különbség
egy görög és egy ír, egy portugál
és egy dán között kisebb, mint az,
ami bennünket egyesít;
ez a közös európai kultúra,
a közös európai szabadság.
Úgyhogy azóta nekem a hazám
Európa. Azonban beismerem,
hogy vannak egyes országok,
ahol jobban érzem magamat
otthon, mint más országokban,
ez lenne Ausztria, Magyarország.
Magyarország főleg; hogyha
én Magyarországról beszélek,
én a hazáról beszélek...”

Habsburg Ottó az európaiságról
és a hazaszeretetről

Az utolsó magyar király és osztrák császár legidősebb fia, politikus, közíró és tekintélyes európai államférfi 2011. július 4-én hunyt el Pöckingben. Földi maradványait a bécsi kapucinus kriptában, míg a szívurnáját – saját kívánságára – Pannonhalmán, a főapátság bazilikájának altemplomában helyezték örök nyugalomra.

Habsburg Ottó a Konrad Adenauer, Robert Schuman és Alcide de Gasperi

nével fémjelzett, az európai nemzetek sokszínűségére és a keresztény civilizációra épülő Európa-eszmény képviselője volt. Halálakor Jerzy Buzek, az Európai Parlament elnöke nyilatkozatában úgy fogalmazott: egy „európai óriás”, az uniós integráció vezéregyénisége hunyt el. A pannonhalmi szertartáson 2011-ben, Várszegi Asztrik főapát arra emlékeztetett, hogy Habsburg Ottó hitvalló katolikus keresztényként, európai műveltségű politikusként, „magyar szívvel érző nagyszerű emberként” és jó családapaként élt.

Szellemi örökségét 9 nyelven megjelent 37 – európai történelmi, társadalmi és politikai kérdésekkel foglalkozó – kötete mellett Magyarországon a Habsburg Ottó Alapítvány is tisztelettel őrzi.

„A halállal szembesülve nem áltatja magát az ember. Magára marad, és nem számít már az evilági érdem. Amikor az ember Teremtője színe elé lép, Őelőtte csak a kötelességteljesítés és a jó szándék számít. Ez a tanulság maradt meg legdrágább tapasztalatomnak egész későbbi életemre, miként apám akarta. Halála megmutatta, hogy amíg tiszta a lelkiismeretünk, nem lehet igazi a kudarc.”

Habsburg Ottó apja, IV. Károly életéről és haláláról

A KIÁLLÍTÁS LÉTREHOZÁSÁBAN
KÖZREMŰKÖDÖTT:
DÉKÁNY SZILVESZTER, FÁKÓ ÁRPÁD,
FEJÉRDY GERGELY, FIZIKER RÓBERT,
PRÖHLE GERGELY, VASBÁNYAI FERENC

2020

HABSBURG OTTÓ
ALAPÍTVÁNY

1088 BUDAPEST,
SZENTKIRÁLYI U. 51.
INFO@HABSBURGOTTOALAPITVANY.HU
+36 1 522 2050